

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM

2012 – 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Adéla Brabcová

Kybergrooming

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce: Doc. PhDr. Jiří Víšek, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL-TIME STUDIES

2012 - 2013

BACHELOR THESIS

Adéla Brabcová

Kybergrooming

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Doc. PhDr. Jiří Víšek, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne .....

Adéla Brabcová.....

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala všem zúčastněným, jenž se značnou měrou podíleli na vypracování mé bakalářské práce. Mé poděkování však náleží především vedoucímu bakalářské práce panu Doc. PhDr. Jiřímu Víškovi, CSc., za jeho pomoc, cenné rady, trpělivost a odborné vedení při zpracování bakalářské práce.

Anotace

Má bakalářská práce je krátkým exkurzem do problematiky kybergroomingu. Studiem literatury, jež se zabývá problematikou kybergroomingu, byly zjištěny základní poznatky z oblasti sociálně patologického chování a užívané terminologie.

Práce obsahuje dvě základní části teoretickou a praktickou. Teoretická část je zaměřena na podstatu internetové kriminality a její principy.

Praktická část je tvořena Interview s obětí kybergroomingu, statistickými údaji, kazuistikami. Dále bylo využito výzkumné techniky obsahové analýzy dokumentů.

Cílem práce je shrnout uvedenou problematiku do jednoho celku; vystihnout následky a kruté dopady na život. Poukázat na to, ačkoliv se kybergrooming neděje v reálném, ale virtuálním světě, může mít tragické následky, protože může zastihnout především v bezpečí domova.

Mým přáním je, aby se tato práce stala jakýmsi průvodcem a pomocníkem při cestě k léčbě kybergroomingu.

Klíčové pojmy: Internet, kyberagresor, Kybergrooming, kyberoběť, kyberprostor, moderní a informační technologie (ICT), prevence.

Annotation

The Bachelor Thesis is a short excursion into the issue of kybergrooming. Study of literature, which is dealing with this kind of problematic was finding out basic knowledge from field socially pathological kind of behaviour and used terminology.

Work included two basic parts teoretical and practicial. Teoretical part is focused for basic kinds of internet crime and its principles.

Practical part is created by interwiev with victim of kybergrooming, statistical data and cases reports. Then I used analysis of content documents.

Goal of work is colect this problematic to just one part, find out aftermath and horrible life after that. Show out that kybergooming is working as virtual life but attack to safety of homesecurity.

I wish that my work could be guider or instruction for fighting with it.

Key words: Internet, kyberaggressor, kybergrooming, kyberspace, kybervictim, moder and informatik technology (ICT), prevention.

Obsah

ÚVOD.....	8
1 ÚLOHA RODINY VE SPOLEČNOSTI.....	10
1.1 Vymezení pojmu rodina	10
2 Syndrom CAN (Child Abuse and Neglect).....	12
3 Definice slova „ kyber“	13
3.1. Základní pojmy	13
3.2 Kybergrooming.....	14
3.3 Kybergroomer	16
3.4 Sexuální zneužívání	16
3.5 Kybergrooming a sexuální zneužívání	17
3.6 Sexting.....	17
3.7 Kyberšikana.....	18
4 Znaky kybergroomingu.....	20
4.1 Kde se s kybergroomingem setkáme	20
4.2 Kdo jsou útočníci	20
4.3 Kdo jsou oběti	21
4.4 Vývoj kybergroomingu.....	22
4.5 Účinná prevence proti kyberšikaně.....	24
5 Kybergrooming a legislativa	26
6 Interview s obětí kybergroomingu.....	32
7 Kazuistiky	34
8 Vybraná statistická data kriminality Policie České republiky.....	38
9 Návrhy opatření.....	42
ZÁVĚR.....	47
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	49
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK.....	52

„Kořenem všeho
zla je nedostatek
poznání.“

Buddha

ÚVOD

Je všeobecnou skutečností, že v posledních letech poměrně velká část populace tráví volný čas u počítače. Současná generace si nedokáže svět bez internetu představit. Internet a další progresivní komunikační technologie přitahují zejména děti v předškolním a školním věku. Ti využívají internet především k hraní počítačových her, vypracování domácích úkolů a v neposlední řadě k posilování společenských vazeb. Jistou výhodou může být, že se děti seznámí přes sociální sítě s kamarády v zahraničí. Můžou tak zábavnou, nenásilnou formou komunikovat v cizím jazyce a učit se pochopit jiné druhy kultur. Internet však nabízí stále sofistikovanější služby komunikace a jeho výhody se rázem mohou změnit v nebezpečí. Zejména pak pro ty nejmenší a nejméně ostražitě. Alarmující je, že dospívající, nejenom přes tyto servery komunikují, ale také zveřejňují své osobní informace, skutečné jméno, fotografie, adresu bydliště nebo školy. Tyto na první pohled běžné informace však mohou ve virtuálním světě vyústit v obtěžování, nebo v reálný útok. Jedním z konkrétních příkladů zneužití ICT může být tzv. kybergrooming, který se v posledních letech začíná skloňovat ve všech pádech. Začíná se totiž pomalu řadit mezi nejzávažnější negativní projevy moderní, technologické doby.

Tato problematika nebezpečných komunikačních jevů je relativně „nová“. V médiích se jen zřídka kdy mihne nějaká velmi závažná kauza, která měla negativní dopad na oběť. Bohužel až na základě těchto kauz společnost začíná uvažovat o systémových opatřeních, jako je např. úprava legislativy – v rámci krizového řízení, resp. odolávání hrozeb, které přicházejí vně – je tedy obligatorní „povinností“ se tímto „fenomémem“ zabývat a klást na něho čím dál větší důraz.

Mojí snahou bylo vytvořit práci, jenž by shrnula dané téma do jednoho celku – zachytit charakteristiku kybergroomingu, vystihnout základní problematiku a navrhnout opatření na základě mnou provedeného šetření.

K tomu jsem využila dosud známých poznatků našich psychoterapeutů, psychologů a dalších odborníků, včetně praktiků, ať už z praxe či jejich publikačních činností.

U pana mjr. Mgr. Václava Píseckého z Krajského ředitelství PČR – Hlavního města Prahy, služby kriminální policie a vyšetřování, odboru analytiky - oddělení informační kriminality a také na odboru sociálně-právní ochrany dětí ve Varnsdorfu, jsem si ověřila fakt, že žádné oficiální statistiky ani spisové záznamy pro kyberšikanu nejsou a legislativní opatření jsou nutná.

Svou práci tedy věnuji těm, kteří se chtějí bezpečně pohybovat v imaginárním světě internetu. Mým přáním je, aby byla přístupná nejen odborníkům, ale také zainteresovaným laikům – dětem, jejich rodičům. Protože právě ti přes generační odstup, často dostatečně virtuálnímu prostoru nerozumí a neumí tak zcela odhalit jeho nástrahy; dětem však na druhé straně pochopitelně chybí životní zkušenosti, racionální uvažování a zdravá podezíravost dospělých. Zkrátka všem, kteří mají o danou problematiku zájem a rozhodli se mít „kyber svět“ pod kontrolou.

Teoretická část práce byla vypracována na základě studia odborné literatury, vztahující se k danému tématu.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚLOHA RODINY VE SPOLEČNOSTI

1.1 VYMEZENÍ POJMU RODINA

Jednoznačně vymezit pojem rodina je velmi obtížné, a také proto existuje celá řada definicí, které se od sebe v mnoha ohledech více či méně liší podle úhlu pohledu, kterým je na rodinu nazíráno.

Ve Velkém sociologickém slovníku je uvedena tato definice, podle které je rodina „*obecně původní a nejdůležitější společenská skupina a instituce, která je základním článkem sociální kultury i základní ekonomickou jednotkou, jejímiž hlavními funkcemi je reprodukce trvání lidského biologického druhu a výchova resp. socializace potomstva, ale i přenos kulturních vzorů a zachování kontinuity kulturního vývoje*“.¹

Ze sociologického hlediska je rodina také součástí sociální struktury každé společnosti, resp. společnost je spíše souborem rodin než souborem jednotlivců. Vzájemná úzká životně existenční závislost rodiny a společenského celku vede každou společnost k úsilí zajistit shodu společenských a rodinných zájmů.²

Rodina většinou poskytuje dítěti základy socializace. Specifikum rodiny spočívá v tom, že je postavena na plnění určitých rolí, ale zároveň vytváří prostředí, ve kterém se lidé po celý svůj život svým základním životním rolím učí. W. Lloyd Warner rozšířil rodinu orientační a rodinu reprodukční. Rodina, do které se dítě narodí, je jeho orientační rodinou.

Členem další rodiny, rodiny reprodukční se člověk stává tím, že jako dospělý založí manželství a zplodí dítě.³

---

¹ KARLOVA UNIVERZITA. 1996. *VELKÝ SOCIOLOGICKÝ SLOVNÍK*. PRAHA : KAROLINUM, 1996. Sv. sV. II. ISBN 80-7184-1641

² KARLOVA UNIVERZITA. 1996. *VELKÝ SOCIOLOGICKÝ SLOVNÍK*. PRAHA : KAROLINUM, 1996. Sv. sV. II. ISBN 80-7184-1641

³ KARLOVA UNIVERZITA. 1996. *VELKÝ SOCIOLOGICKÝ SLOVNÍK*. PRAHA : KAROLINUM, 1996. Sv. sV. II. ISBN 80-7184-1641

Pro posuzování postavení a funkce rodiny je významné také hledisko ekonomické, dle něhož je na rodinu nahlíženo jako na domácnost, tj. skupinu lidí žijících ve společném obydlí a společně si opatřující alespoň potravu.⁴

Rodina vznikla kdysi v pradávných dobách, kdy se člověk ještě zdaleka nepodobal tomu, jak ho známe dnes. Vznikla nejen z pudu pohlavního, jenž vede k plození a rozmnožování daného živočišného druhu, ale především z potřeby své potomstvo ochraňovat, učit, vzdělávat, připravovat pro život.

Také v současnosti by rodiny neměli zapomínat na tyto základní potřeby a snažit se své děti co nejvíce chránit před nástrahami dnešního světa, které na ně nemusí zákonitě číhat jen v reálném světě, nýbrž „díky“ dnešnímu rozkvětu technologií také ve světě imaginárním. Děti učit, jak se bránit a chránit. Vzdělávat je správnému užívání komunikačních médií. To vše může vést k tomu, že se rodičům podaří eliminovat rizika a připraví je tak pro život.

---

⁴ **KARLOVA UNIVERZITA. 1996. VELKÝ SOCIOLOGICKÝ SLOVNÍK.** PRAHA : KAROLINUM, 1996. Sv. sV. II. ISBN 80-7184-1641

2 SYNDROM CAN (CHILD ABUSE AND NEGLECT)

Syndrom CAN definujeme jako syndrom týraného a zanedbávaného dítěte, při němž dochází k poškození tělesného, duševního i společenského stavu a vývoje dítěte. Ten vznikne v důsledku jakéhokoli nenáhodného jednání rodiče, nebo jiné dospělé osoby. Toto jednání je v dané společnosti hodnoceno jako nepřijatelné. Jde o soubor negativních důsledků špatného zacházení s dítětem. Tyto příznaky mohou vzniknout následkem aktivního ubližování nebo nedostatečné péče, kdy dítě trpí zanedbáváním jeho životně důležitých potřeb.⁵

„Jakékoliv nenáhodné preventabilní, vědomé jednání rodiče, vychovatele anebo jiné osoby vůči dítěti, jež je v dané společnosti nepřijatelné nebo odmítané a jež poškozuje tělesný, duševní i společenský stav a vývoj dítěte, popřípadě způsobuje jeho smrt.“⁶

CAN-syndrom má velmi široký záběr. Všeobecně lze říci, že dítě s tímto syndromem pochází z prostředí, kde je nedostatek lásky a podnětů. Důsledkem jsou potom např. úzkostné a depresivní poruchy, posttraumatické poruchy, psychosomatické poruchy, nízké sebehodnocení, nedůvěra, ztráta bezpečí a jistoty, neschopnost navazovat vztahy, klasické poruchy chování a jiné.⁷

---

⁵ *Www.portal.cz* [online]. [cit. 2012-12-09]. Dostupné z: <http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=4150>

⁶ *Ditenauteku.ic.cz* [online]. [cit. 2012-12-09]. Dostupné z: <http://www.ditenauteku.ic.cz/44can.html>

⁷ PEŠOVÁ, Ilona a Miroslav ŠAMALÍK. *Poradenská psychologie pro děti a mládež*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2006, 150 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1216-4.

3 DEFINICE SLOVA „KYBER“

. Význam slova „kyber“ si můžeme vyložit jako elektronické (kybernetické) podvádění. Tuto definici formuloval pan prof. PhDr. Rudolf Kohoutek, CSc.

3.1. ZÁKLADNÍ POJMY

V této kapitole je uvedeno několik vybraných pojmů týkajících se kybergroomingu a moderních, informačních technologií. Vybraná terminologie byla zvolena pro lepší orientaci a pochopení textu.

Kybergrooming (Cybergrooming): Termín kybergrooming (child grooming, cyber grooming) je druhem psychické manipulace realizované prostřednictvím internetu, mobilních telefonů a dalších souvisejících technologií (Kopecký, Krejčí 2010, Berson). Tímto termínem se označuje takové chování uživatelů internetu, které má v dětské oběti vyvolat falešnou důvěru a přimět ji k osobní schůzce. Záměrem této schůzky může být páchání fyzického násilí, zneužití oběti k výrobě dětské pornografie nebo prostituci či dokonce sexuální zneužití dítěte.

Kybergroomer: Je velice nebezpečný typ agresora. Zpravidla se jedná o dospělou osobu, nejčastěji muže. Snahou kybergroomerů je ve většině případů svou obět' přes internet zmanipulovat a přimět k osobní schůzce.

Kybersex: Jedná se o prosté chatování, povídání si na sexuální téma za cílem sexuálního vzrušení. V širším smyslu jakákoliv sexuální aktivita na internetu, třeba i prohlížení pornografických obrázků.

Kyberprostor: Virtuální svět vytvořený moderními elektronickými prostředky jako jsou mobilní telefony, e-maily, internet a další.

Kyberútok: Útok na obět' skrze informační technologie, nedochází při něm k fyzickému kontaktu útočnicka s obětí.

Moderní a informační technologie (ICT): Počítač, internet, mobilní telefony...

Internet: Celosvětová počítačová síť, ve které jsou počítače vzájemně propojeny a díky čemuž mohou spolu komunikovat a předávat nebo sdílet informace.⁸

Server: síťový počítač poskytující služby ostatním uživatelům této sítě.⁹

Hackování: činnost, která má za cíl nabourání se do systému počítačů, serverů a to nejčastěji za získání informací nebo hesel.

Metodologie: vědní disciplína, zabývající se metodami, jejich tvorbou a aplikací.

Prevence: Snaha něčemu předcházet, ochrana před něčím.

3.2 KYBERGROOMING

Kybergrooming je psychická manipulace prostřednictvím moderních komunikačních technologií s cílem získat důvěru oběti a následně ji vylákat na osobní schůzku.

Útočník s obětí komunikuje prostřednictvím chatu, SMS zpráv, Facebooku, Skype a také ICQ. Důvodem schůzky bývá nejčastěji sexuální zneužití nebo fyzické napadení. (<http://www.nebudobet.cz/?page=kybergrooming>)

Kybergrooming je velice zákeřný způsob, jak zneužít dětské důvěřivosti, naivity, touhy po přátelství, intimitě i dobrodružství. Jedná se vlastně o typický příklad zneužití osobních údajů, které oběť agresorovi poskytuje, avšak její lstivost vězí především v ošálení dětské obezřetnosti v rozsáhlém časovém horizontu a pozvolném získávání důvěry. Nejedná se o krátkodobé a přímé manipulování! Oběti kybergroomingu komunikovali s útočníky i několik let. Je znám případ z Ameriky, kdy se 11letá dívka stala po dvou letech zcela psychicky závislá na starším muži, který ji nakonec zneužil.

Nejčastějším projevem krášení je změna identity tak, aby přilákala potencionální oběti. I pro méně zkušeného uživatele výpočetní techniky není problém

---

⁸ *Coolnet.cz* [online]. [cit. 2013-01-04]. Dostupné z: <http://www.coolnet.cz/internet.php>

⁹ *Slovník-cizich-slov.abz.cz* [online]. [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&cizi_slovo=server

sehnat si fotografie přitažlivého kluka, holky, vypsát si okouzlující profil a začít komunikovat po chatech pro mladé, na Facebooku, pomocí ICQ atd.

Klasický průběh budování závislosti probíhá přibližně takto:

- vzbuzení důvěry a snaha izolovat oběť od okolí,
- podplácení dárky, penězi, budování přátelského vztahu,
- získání nebezpečných materiálů k vydírání,
- emocionální závislost na útočnickovi,
- osobní schůzka,
- zneužití, napadení, vydírání, ...

Záludnost kybergroomingu nespočívá jen ve vylákání ošálené oběti na schůzku. Obvyklé krášení, kdy se starší muž vydává za mladšího, bude zřejmě i nadále nejhojnějším, avšak začínáme se setkávat s novým, a ještě zákeřnějším způsobem, který je zmíněn jako třetí bod. Získání kompromitujících materiálů, díky nimž začne útočník oběť vydírat a nakonec i lákat na schůzku. Jak může takový případ vypadat?

Na začátku si dítě může například postěžovat na starý mobilní telefon. Útočník, stále ještě v masce přítele, mu slíbí nový, avšak jako protislužbu bude žádat fotku v plavkách. Dítě si časem posteskuje, že nemá dostatek kreditu, agresor opět nabídne pomoc. Dobití kreditu ovšem bude podmíněno další fotografií, tentokrát odhalenější. Dítě bere výměnu jako dobrý obchod. Něco málo ukáže a dostane vytouženou věc. Možná už samo tuší, že není vše v pořádku a na druhém konci je někdo nenormální, ale na schůzku by se přece přemluvit nedalo! Avšak jakmile agresor získá nebezpečné materiály, je schopen jich využít proti dítěti. Začne oběti vyhrožovat, že pokud nepošle další fotky, video, tak vše zveřejní, pošle je rodičům, kamarádům, do školy učitelům. Pod takovým tlakem se může dítě zhroutit, ale také podlehnout a vyjít vstříc útočnickově vůli.

Agresor bohužel nemusí používat jen vydírání k vytvoření závislosti. Šikovným manipulátorům stačí, aby dostatečně dlouho působili na svou oběť a zahrnovali ji svou pozorností. Dívky i chlapci z disfunkčních rodin, kteří nemají dostatek přátel, trpí absencí vztahů, sdílením intimity a mají problém se sebevědomím. Právě ti jsou

snadnou kořistí, jež se do domnělého „přítele“ opravdově zamilují a vytvoří si těžko odbouratelnou emocionální závislost.¹⁰

3.3 KYBERGROOMER

Kybergroomer je velice nebezpečný typ agresora, který zprvu útočí na vyhlídnutou oběť skrze informační technologie. Zpravidla se jedná o dospělou osobu, nejčastěji muže. Snahou kybergroomerů je ve většině případů svou oběť zmanipulovat a přimět k osobní schůzce. Typickým znakem je, že je neobyčejně trpělivý, komunikuje se svou obětí i několik měsíců. Klade až velice důvěrné a intimní otázky. Na začátku agresorům stačí znát odpovědi na první pohled nevinné dotazy typu: „Máš počítač ve svém pokoji nebo obývacímu?“, „Kolik Ti je let“, při získání důvěry oběti přejde k intimním otázkám, žádostem o fotografie s často sexuálním podtextem... Ovšem kybergroomer je „nenasyta“. Už nechce komunikovat formou psaní, ale „přímo“ prostřednictvím web kamery. Vše za účelem osobního setkání, ať už jako procházkou v parku či návštěvou kina. Poslední etapou je obvykle sexuální obtěžování a zneužití dítěte.

3.4 SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ

Sexuální zneužití dítěte (Child sexual abuse – CSA) je výrazným zásahem do jeho osobního prostoru. Jedná se o vysoce traumatizující zážitek, který ovlivňuje celý další život oběti.

Za stěžejní je považována definice zdravotní komise Rady Evropy z roku 1992, která říká ,dle Vaníčková a kol., 1999: „*Sexuální zneužití je nepatřičné vystavení dítěte pohlavnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoli pohlavní dotýkání, styk nebo vykořisťování kýmkoliv, komu bylo dítě svěřeno do péče anebo kýmkoli, kdo dítě zneužívá. Takovou osobou může být rodič, příbuzný, přítel, odborný či dobrovolný pracovník či cizí osoba. Sexuální zneužívání se dělí na bezdotykové a dotykové. Bezdotykové zneužívání zahrnuje např. setkání s exhibicionisty a účast na sexuálních aktivitách, kde nedochází k žádnému tělesnému kontaktu, např. vystavování dítěte*

---

¹⁰ *Nebudobet.cz* [online]. [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.nebudobet.cz/?page=kybergrooming>

*pornografickým videozáznamům. Kontaktní zneužívání je takové, kde dochází k pohlavnímu kontaktu, včetně laskání prsou a pohlavních orgánů, pohlavnímu styku, pohlavnímu styku orálnímu nebo análnímu.*¹¹

U nás je dle §242 Trestního zákona pohlavní zneužití dítěte mladšího 15 let trestným činem. Pachatel takového činu může být odsouzen až k 15 letům odnětí svobody. Nicméně tresty za tento a podobné činy jsou stále předmětem odborné i veřejné diskuze.

3.5 KYBERGROOMING A SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ

Problematika kybergroomingu by u mnoha lidí mohla nabývat dojmu, že pokud nedojde k fyzickému zneužití dítěte, může mít na psychiku dítěte minimální dopad. To je však velice mylné tvrzení. Pokud je dítě skutečně sexuálně zneužito a případ se objasní, je s ním ihned pracováno jako s obětí trestného činu. Následkem toho se změní prostředí tak, aby se nezabránilo dalšímu bezproblémovému vývoji dítěte. Bohužel v případech kybergroomingu se často nepodaří útočnicka vůbec vypátrat, což vede k tomu, že se případ odloží. Čímž se dítě může často k diskuzím s útočnickem vracet nebo si jen dřívější komunikaci pročitat. Tedy právě v případech zneužívání přes virtuální prostor není dítě izolováno od potencionálního útočnicka.

3.6 SEXTING

Je složenina slov Sex a Texting. Posílání SMS (krátkých textových zpráv) se v angličtině říká texting. Sexting je tedy nové slovo, které vystihuje nový trend: posílání erotického obsahu prostřednictvím mobilů.

Stále více dospívajících pořizuje erotické fotky, ať už sebe nebo i někoho dalšího, natáčejí různá odvážná videa a ty pak mobilním telefonem posílají kamarádům a známým. Takové obrázky často skončí na Internetu např. na stránkách sociálních sítí nebo na různých portálech pro zveřejňování fotek a odtamtud se dostávají k širokému publiku. Často se lechtivé obrázky posílají nejdřív „jen“ v páru nebo nejlepším kamarádům a kamarádkám např. jako důkaz lásky nebo přátelství, někdy jsou takové

---

¹¹ VANÍČKOVÁ, Eva. *Sexuální násilí na dětech: výskyt, podoby, diagnostika, terapie, prevence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999, 118 s. ISBN 80-717-8286-6.

fotky i formou flirtování. Když se ale vztah nebo kamarádství rozpadne, intimní fotky mohou skončit jako pomsta v mobilech dalších přátel nebo se veřejně „pověsí“ na Internet. Pak už je jen krůček k tomu, aby se původně důvěrné osobní fotky staly prostředkem vydírání.

Jakmile se takové obrázky jednou dostanou do oběhu, neexistuje žádná možnost, jak spolehlivě zastavit jejich šíření. I když jsou fotky na internetu původně zpřístupněny pouze kamarádům, nedá se vyloučit, že se dostanou do nesprávných rukou. Fotky nebo videa, která se jednou objevila někomu v mobilním telefonu nebo na internetu, se mohou znovu vynořit i po létech a napáchat závažné škody například v kariéře nebo v soukromých vztazích.¹²

3.7 KYBERŠIKANA

Kyberšikanu (cyberbullying) definujeme jako zneužití informačních komunikačních technologií (ICT), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně vyvést z rovnováhy. Kyberšikana a další nebezpečné praktiky využívající vlastností nových technologií, jsou pro nás, stále ještě ne zcela probádanou novinkou. Každá nová technologie skrývá paradox, a též může vést k vážným psychickým problémům, z nichž některé končí i sebevraždami a to nejen žáků, ale i učitelů.

Řada jejích projevů může spadat do oblasti kriminálních činů. Její nejobvyklejší projevy představuje zasílání obtěžujících, urážejících či útočných e-mailů a SMS, vytváření stránek a blogů, popřípadě může kyberšikana sloužit k posilování klasických forem šikany, nejčastěji prostřednictvím nahrání scény na mobilní telefon a jejího následného rozeslání známým dotyčného, popřípadě vystavení na internetu. Zejména poslední varianta šikany může být extrémně nebezpečná – pokud se spojí s nějakou velmi ponižující situací, takovéto zveřejnění ponižujících materiálů pro obrovské množství lidí (které nejde vzít zpět) mnohonásobně zvyšuje utrpení a trauma oběti, což na ni může mít extrémně neblahý dopad.

---

¹² Saferinternet.cz [online]. [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: <http://www.saferinternet.cz/pro-rodice/sexting-kybergrooming>

Samotný název naznačuje, že v případě kyberšikany máme co do činění se specifickou formou klasické šikany (chování, jehož záměrem je opakovaně ubližovat, ohrožovat, nebo zastrašovat jiného člověka). Vlastnosti virtuální reality, tím, že nabízí jiné nástroje ubližování, mění charakter celého procesu šikanování.¹³

---

¹³ BRABCOVÁ, Adéla. *Kyberšikana a její prevence*. Varnsdorf, 2012.

4 ZNAKY KYBERGROOMINGU

4.1 KDE SE S KYBERGROOMINGEM SETKÁME

Kybergrooming je obvykle spojen s internetovými stránkami, v rámci kterých probíhá mezilidská komunikace. Nejčastěji je to veřejný chat, internetové seznamky, instant messengery či například ICQ nebo Skype. V posledních letech také především sociální sítě jako Facebook, Twitter, MySpace.

Internetoví útočníci však kromě těchto komunikačních prostředí využívají také inzertní portály, na kterých nabízejí dětem různé možnosti výdělků či kariéry (např. v oblasti modelingu), často navštěvují portály zaměřené přímo na nezletilé uživatele internetu - dětské portály, portály zaměřené na volnočasové aktivity, herní portály a další internetové stránky.

Kybergrooming lze nalézt všude, kde je možné komunikovat zcela anonymně, především tam, kde lze vytvářet neověřenou falešnou identitu.

Existuje zde velký předpoklad, že toto rizikové chování bude v závislosti na velkém množství uživatelů narůstat zejména v rámci sociálních sítí. Už jen v České republice má Facebook zhruba 3,6 milionu uživatelů, což Česko řadí na 43. místo ve světovém žebříčku.

4.2 KDO JSOU ÚTOČNÍCI

Kyberútočníci tvoří heterogenní skupinu, ve které nalezneme uživatele jak s nízkým, tak i vysokým sociálním statutem - právníky, učitele, policisty. V řadě případů oběť pachatele zná a je na něm závislá. Není výjimkou, že útočníkem bývá známý rodiny oběti. Mezi útočníky dle výzkumů převažují osoby, které dosud nebyly trestány. Kybergroomery se ale někdy stávají i ti, kteří již byli za sexuální útoky proti dětem a mladistvým odsouzeni a došlo u nich k recidivě.¹⁴

U většiny útočníků byl diagnostikován problém, že navazují kontakty s dětmi, protože mají strach z navazování vztahů s dospělými. Vztahy s dětmi kybergroomeři vnímají jako méně ohrožující. Cítí se bezpečněji v přítomnosti mladších. Mohou s nimi

---

¹⁴ PHDR. KOLÁŘ. *Net story: příběhy ze světa internetu: Příběhy ze světa internetu* [online]. [cit. 2013-02-11].

být v kontaktu přímo z prostředí svého domova, mohou si vše v klidu promýšlet, jednoduše a lehce měnit svou identitu. Kybergroomeři mají v úmyslu získat důvěru svých obětí. Tu pak využívají přenesením vazeb i do „off-line světa“, kde mohou svou oběť zneužít.

4.3 KDO JSOU OBĚTI

Oběťmi kybergroomingu jsou zpravidla děti a mládež, obvykle ve věku 11–17 let. Častěji jde o dívky než chlapce. Mezi nejvíce ohroženou skupinu lze řadit ty uživatele internetu, kteří tráví velké množství volného času v on-line komunikačních prostředích (chat, instant messengery, sociální sítě). Tam navazují virtuální kontakty s ostatními, hledají zde kamarády, přátele, životní partnery. V posledních letech se také objevuje stále více případů kybergroomingu, ke kterým došlo na některé ze sociálních sítí (Facebook, MySpace, Twitter apod.). Ty díky propracovanému systému virtuálních sociálních vazeb poskytují ideální podmínky pro jeho realizaci.

Mezi nejčastější oběti patří:

- **a) děti s nedostatkem sebedůvěry při reálném seznamování** - lze je snadněji citově nebo fyzicky izolovat,
- **b) děti s emocionálními problémy, oběti v nouzi** - často hledají náhradu za své rodiče a potřebují pomocnou ruku,
- **c) děti naivní a přehnaně důvěřivé** - jsou ochotnější zapojit se do on-line konverzace s neznámými lidmi, obtížněji rozpoznávají rizikovou komunikaci,
- **d) adolescenti / teenageři** - zajímá je lidská sexualita, jsou ochotni o ní hovořit.

U dětí rovněž dochází k rozkolu mezi fyzickou a psychickou/emocionální zralostí, v kombinaci s nedostatkem mediální gramotnosti a absencí kritického myšlení jsou více sugestibilní a snadněji tak podlehnou manipulaci. Dalším důležitým aspektem spojeným s internetovou manipulací je finanční zázemí dítěte. Děti z finančně slabých rodin a dětských domovů tvoří velmi rizikovou skupinu. Útočník na ně uplatňuje velmi často manipulaci spojenou s uplácením (tzv. luring) – nabídne dítěti za sdělení osobních údajů, poslání fotografie či přímo osobní schůzku peníze či dárky.¹⁵

---

¹⁵ *Clanky.rvp.cz* [online]. [cit. 2013-02-11]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/9741/NEBEZPECI-ZVANE-KYBERGROOMING-I.html/>

Zcela jistě platí úměra – čím více času dítě v on-line prostoru tráví, tím více je pravděpodobné, že narazí na kybergroomera.

4.4 VÝVOJ KYBERGROOMINGU

Vzbuzení důvěry a snaha izolovat oběť

První fáze komunikace spočívá v tom, že kybergroomer zjišťuje informace o své oběti. Nejprve se zaměřuje na základní údaje, např. kde dítě bydlí. Ale ani vzdálenost není pro útočníka překážkou. Jsou známy případy, kdy agresor z Ostravy jel za dítětem, které bydlelo v Praze. Zajímá se i o to, kdo další má k počítači přístup, jestli je společný pro celou rodinu, nebo má dítě svůj vlastní ve svém pokoji. Proč? Potřebuje vědět, jestli by mohl někdo jejich komunikaci vypátrat. Tedy zda-li hrozí jeho odhalení. Zjišťuje si slabiny ve vztazích jako např. hádky s rodiči, se sourozenci nebo kamarády. Ty mu poté pomáhají v prohlubování důvěry při další komunikaci. Podporuje svou oběť v jejích stížnostech, vysvětluje jí, že on jediný jí rozumí a velice často dodává: „Hlavně to neříkej mamince!“¹⁶

Podplácení dárky nebo různými službami, budování kamarádského vztahu

Útočník často dítě podplácí různými dárky, které by třeba od rodičů nedostalo a projeví o ně během komunikace zájem. Nemusí to být pouze věcné dárky, jako kniha nebo CD, ale i dobití kreditu, aby mu mohlo odepisovat na SMS.¹⁷

Vyvolání emoční závislosti oběti na útočnickovi

Dítě se začíná na útočníka upínat. Nedokáže si samo poradit, aniž by vše prokonzultovalo se svým virtuálním „kamarádem“. Tento stav už je hodně nebezpečný. Rodiče by měli dávat pozor, kolik času dítě tráví u počítače a co tam dělá.¹⁸

---

¹⁶ *Kybersikana.eu* [online]. [cit. 2013-01-10]. Dostupné z: <http://www.kybersikana.eu/2010/12/kybergrooming.html>

¹⁷ *Kybersikana.eu* [online]. [cit. 2013-01-10]. Dostupné z: <http://www.kybersikana.eu/2010/12/kybergrooming.html>

¹⁸ *Kybersikana.eu* [online]. [cit. 2013-01-10]. Dostupné z: <http://www.kybersikana.eu/2010/12/kybergrooming.html>

Osobní setkání

Kybergroomer dosáhne svého, když vyláká dítě na schůzku. A to hned několika způsoby. Dítě třeba po čase souhlasí samo. V jiné situaci mu útočník slíbí další dárek. Jindy se může stát, že dítě vydírá tím, co o něm zjistil. Ten například ví, jak vypadá pokoj dítěte, jaký má nábytek, co je vedle stolu, kde má jaký plakát, proto pro něj není problém, vyhrožovat dítěti tím, že řekne rodičům, že už v bytě byl.¹⁹

Sexuální obtěžování, zneužití nebo manipulace

Co se na takové schůzce může stát? Pokud budeme pomýšlet na nejhorší, může dojít až k sexuálnímu obtěžování nebo znásilnění dítěte.

Proto je velice důležité sledovat, co dítě na počítači dělá, s kým si píše a s kým se stýká. Rodiče by měli dbát zvýšené opatrnosti, pokud jejich dítě chodí na chat, seznamky nebo např. ICQ.

Je alarmující, že v dnešní době už není ojedinělý jev to, že některé děti nabízejí dokonce své tělo na internetu samy! Moc dobře ví, kolik by za takovou schůzku měly dostat. Nemáte představu? Oni ano! Čtrnáctiletá dívka si za orální sex řekne i o tři tisíce korun. Nejen že se dětská prostituce stává čím dál palčivějším problémem, ale děti svým chováním krmí internet pedofilními záznamy a materiály.²⁰

I internetový server Seznam.cz se zajímá o tyto nebezpečné aktivity, které na chatech probíhají. Ve spolupráci s Policií ČR, ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy, Nadací naše dítě, Internet helpline, Služba kriminální policie a vyšetřování vytvořil film „Seznam se bezpečně“, o kterém se více rozepisují v praktické části, viz. kapitola Návrhy opatření – Média.

Mimo jiné také ze zkoušky internetového portálu vyplynulo, že na internetovém chatu není problém sehnat dětskou pornografii, nebo si domluvit s dítětem schůzku.

---

¹⁹ *Kybersikana.eu* [online]. [cit. 2013-01-10]. Dostupné z: <http://www.kybersikana.eu/2010/12/kybergrooming.html>

²⁰ *Kybersikana.eu* [online]. [cit. 2013-01-10]. Dostupné z: <http://www.kybersikana.eu/2010/12/kybergrooming.html>

4.5 ÚČINNÁ PREVENCE PROTI KYBERŠIKANĚ

- UKONČETE- Snahou by mělo být co nejdříve s útočníkem přestat komunikovat. Tím mu nedáme podnět k dalším útokům, které by se mohly závažným způsobem stupovat.
- BLOKUJTE - Zamezte útočníkovi přístup (kontaktujte poskytovatele služby, zablokujte si přijímání útočnickových zpráv nebo hovorů), změňte svou virtuální identitu.
- OZNAMTE - Oznamte útok dospělým, schovejte si důkazy pro vyšetřování (např. zprávy, videozáznamy, odkazy na weby, blogy).
- Pokud víte o kyberšikaně, nebuďte nevšímaví.
- Podpořte oběti, poradte jim, co mají dělat, pomozte jim kyberšikanu nahlásit.²¹

---

²¹ *Kyberšikana a její prevence: příručka pro učitele* [online]. Vyd. 1. Editor Aleš Kavalír. Plzeň: Pro město Plzeň zpracovala společnost Člověk v tísni, pobočka Plzeň, 2009, 104 s. [cit. 2013-03-05]. ISBN 978-80-86961-78-1.

Základní pravidla pro děti a mládež (Účinná prevence proti kybergroomingu)

1. Nenechte se oklamat sliby virtuálních útočníků. Mohou vám slibovat lásku, pokračování vztahu v reálném světě, peníze, dárky... Uvědomte si, že lidé na internetu mohou lhát!
2. Všímejte si nesrovnalostí v komunikaci s kyberútočnický - útočnick například udává různý věk, mění informace, které vám o sobě sdělil dříve.
3. Uvědomte si, proč by někdo chtěl za každou cenu udržet internetový vztah nebo obsah komunikace v tajnosti.
4. Vytýčte si své osobní hranice s ohledem na sex. Nepřijímejte ani neodesílejte jiným uživatelům materiály sexuální povahy.
5. Ve virtuálním prostředí nikomu nesdělujte své osobní údaje nebo fotografie.
6. Nikdy nechoďte na osobní schůzku, aniž by o ní věděli rodiče. Uvědomte si, co všechno se vám na schůzce může stát a jak může být schůzka riskantní.
7. Dejte si pozor na to, s kým se bavíte a o čem. Internetová komunikace vypadá jako anonymní, ale není. Nechcete přece, aby vás „internetový známý“ např. vystopoval v reálném světě, nebo aby vás nutil dělat něco, co dělat nechcete.

5 KYBERGROOMING A LEGISLATIVA

Samotný termín kybergrooming v České republice není trestným činem. V současné době neexistuje žádný právní předpis, který by se speciálně zaměřoval na otázku kybergroomingu. Což je oproti zemím, jako je USA nebo velká Británie, velký nedostatek české legislativy.

Brenner²² ve svém článku „Existuje něco jako virtuální zločin?“ (Is There Such a Thing as "Virtual Crime?") uvádí tvrzení vycházející z empiricky nepopiratelného faktu, že kyberkriminalita představuje nový právní fenomén. Jeho jednání se odehrává buď zcela, nebo částečně na jiném místě a to ve virtuálním světě kyberprostoru. Toto tvrzení však apeluje na zavedení možnosti trestat pachatele zločinů, kteří jej nespáchali na reálném místě, nýbrž v prostředí virtuálním.

Takovéto chování, ale může naplňovat skutkovou podstatu některých trestných činů.

Zákony, s nimiž se můžeme při řešení kybergroomingu setkat spadají zejména do Trestního zákoníku - Zákon č. 40/2009 Sb.

Kybergrooming představuje jednání, jež je uskutečňováno úmyslně, proto jeho činnosti spadají do **§15 Úmysl** (Trestní zákoník, hlava II, Trestní odpovědnost, díl 2)²³.

- **§ 140 Vražda** – záměrné ukončení života dítěte je extrémním dopadem chování realizovaného v rámci kybergroomingu, bohužel takovéto činy jsou již známy v zahraničních zemích. Pokud kybergroomer spáchá takovýto trestný čin, je dle odst. (3) bodu c, potrestán odnětím svobody na 15 až 20 let nebo výjimečným trestem.
- **§ 145 Těžké ublížení na zdraví** – řada pachatelů kybergroomingu dítě přímo neusmrtí, ale při svém jednání mu přivodí těžká zranění, v takovémto případě hrozí pachateli dle odst. (2) bodu c, trest odnětí svobody na 5 až 12 let.

---

²² BRENNER, Susan W. *Boalt.org: Is There Such a Thing as "Virtual Crime"?* [online]. [cit. 2013-01-11]. Dostupné z: <http://www.boalt.org/CCLR/v4/v4brenner.htm>

²³ *Trestní zákoník a trestní řád: úplné znění k 1.1.2010*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, 423 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-561-0.

- **§ 146 Ublížení na zdraví** – v tomto případě hrozí pachateli dle odst. (2) bodu b, trest odnětí svobody na 6 měsíců až 3 léta.
- **§ 168 Obchodování s lidmi** – v současné době je obchod s lidmi zvláště pak s dětmi výhodným businessem, což dobře vědí i pachatelé kybergroomingu. Internet dnes slouží i jako cenný nástroj pro obchod s dětmi, čímž si pachatelé mohou vysloužit i odnětí svobody na 2 léta až 10 let dle odst. (1).
- **§ 170 Zbavení osobní svobody** – v případě osobní schůzky může být dítě zbaveno osobní svobody. V takovémto případě dojde notně k psychické újmě dítěte, za což hrozí pachateli trest odnětí svobody na 5 až 12 let dle odst. (2)
- **§ 171 Omezování osobní svobody** – při setkání dítěte s kybergroomerem může dojít k omezení osobní svobody dítěte za účelem spáchání jiného trestného činu. V tomto případě hrozí pachateli odnětí svobody na 2 léta až 8 let dle odst. (3). V případě, že by svým činem způsobil pachatel smrt, bude potrestán na 3 až 10 let dle odst. (4).
- **§ 175 Vydírání** – v procesu kybergroomingu se často setkáváme s vydíráním, které pachatelé využívají k donucování dítěte. Vydíráním rozumíme chování, které *„jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl“*.²⁴ Za vydírání může být pachatel potrestán dle odst. (1) odnětím svobody na 6 měsíců až 4 léta.
- **§ 185 Z násilnění** – druhým nejextrémnějším dopadem kybergroomingu je znásilnění dítěte, které např. přijde bez vědomí rodičů na smlouvenou schůzku s přesvědčením, že jde za kamarádem, který je stejně starý jako ono dítě. Následkem je fatální a mnohdy doživotní trauma. Pachatel, který vykoná pod pohrůžkou násilí nebo násilím pohlavní styk s dítětem

---

²⁴ *Trestní zákoník a trestní řád: úplné znění k 1.1.2010*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, 423 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-561-0.

mladším patnácti let, bude potrestán dle odst. (3) bodu a, trestem odnětí svobody na 5 až 12 let. Nutno zdůraznit, že i příprava k takovému činu je dle odst. (5) trestná.

- **§ 186 Sexuální nátlak** – bezesporu patří k chování, které je kybergroomery praktikováno na dětech. Trestní zákoník²⁵ dle odst. (1) praví, že „*kdo jiného násilím, pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování, nebo kdo k takovému chování přiměje jiného zneužívaje jeho bezbrannosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo zákazem činnosti*“. Pachatel bude potrestán dle odst. (3) bod a na 1 rok až 5 let, pokud spáchá čin uvedený v odst. (1) na dítěti. Trest odnětí svobody na 5 až 12 let hrozí pachatelům, kteří takovýto čin dle odst. (5) bod a, provedou na dítěti mladším patnácti let.
- **§ 187 Pohlavní zneužití** – v některých případech kybergroomingu se děti nechávají pod výhrůžkami nebo naopak pod příslibem finančních či materiálních dárek opakovaně zneužít. Pachatelům, kteří vykonají soulož s dítětem mladším patnácti let, hrozí dle odst. (1) trest odnětí svobody na 1rok až 8 let.
- **§ 189 Kuplířství** – mnohé z dětí se mohou stát obětí kybergroomerů, kteří se budou snažit děti přimět a zlákat k provozování prostituce. Takovéto konání přinese pachateli důsledky v podobě odnětí svobody dle odst. (1) na 6 měsíců až 4 léta.
- **§ 191 Šíření pornografie** – odst. (1)²⁶ praví, že „kdo vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, činí veřejně přístupným, zprostředkuje, uvede do oběhu, prodá nebo jinak jinému opatří fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo, v němž se projevuje násilí či neúcta k člověku, nebo které popisuje, zobrazuje nebo jinak znázorňuje pohlavní styk se

---

²⁵ *Trestní zákoník a trestní řád: úplné znění k 1.1.2010*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, 423 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-561-0.

²⁶ *Trestní zákoník a trestní řád: úplné znění k 1.1.2010*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, 423 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-561-0. s.83

zvířetem, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok“, nutno zdůraznit, že takovýmto pachatelem se může stát samo dítě, které je kybergroomerem k takovému jednání navedeno a následně např. vydíráno. Dle odst. (2) bodu a²⁷ bude potrestán i ten „kdo písemné, fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné pornografické dílo nabízí, přenechává nebo zpřístupňuje dítěti. Pachatelé, kteří šíří pornografické materiály prostřednictvím počítačových sítí, budou potrestáni odnětím svobody dle odst. (3) bodu b, na 6 měsíců až 3 léta.

- **§192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií** – bohužel výroba dětské pornografie není v jednání v rámci kybergroomingu výjimkou. Obecně je trestné jakékoli přechovávání fotografické, filmové, počítačové, elektronické nebo jiné formy pornografického díla, která využívá dítě. Pachatelé mohou být dle odst. (1) potrestáni odnětím svobody až na 2 roky.
- **§ 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie** – stejně tak jako je tomu u pohlavního zneužití dítěte, mohou být pachatelé kybergroomingu potrestáni dle odst. (1) za přiměnění, zjednání, najmutí, zlákáání, svedení nebo zneužití dítěte k výrobě pornografického díla nebo kořistí z účasti dítěte na takovém pornografickém díle trestem odnětí svobody na 1 rok až 5 let.
- **§201 Ohrožování výchovy dítěte** – svým jednáním se kybergroomeři dopouštějí ohrožování mravní výchovy mládeže, neboť kdo byť i z nedbalosti ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte např. dle odst. (1) bodu a (svádění k zahálčivému nebo nemravnému životu), je potrestán odnětím svobody až na 2 léta.
- **§ 202 Svádění k pohlavnímu styku** – dle odst. (1)²⁸ „kdo nabídne, slíbí nebo poskytne dítěti nebo jinému za pohlavní styk s dítětem, pohlavní sebeukájení dítěte, jeho obnažování nebo jiné srovnatelné chování za účelem pohlavního

---

²⁷ *Trestní zákoník a trestní řád: úplné znění k 1.1.2010.* 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, 423 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-561-0. s. 83

²⁸ *Trestní zákoník a trestní řád: úplné znění k 1.1.2010.* 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, 423 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-561-0. s. 87

uspokojení úplaty, výhodu nebo prospěch, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem“. V případě, že se takovéto činu dopustí pachatel na dítěti mladším patnácti let, hrozí mu odnětí svobody dle odst. (2) bodu a na 6 měsíců až 5 let.

- **§ 354 Nebezpečné pronásledování** – kybergroomeři své dětské oběti vytrvale pronásledují tím, že vyhledávají jejich osobní blízkost nebo je sledují, vytrvale je prostřednictvím elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktují. Za takové činy mohou být pachatelé potrestáni odnětím svobody dle odst. (2) na 6 měsíců až 3 roky.

Ve všech zmíněných paragrafech můžeme nalézt skutkovou podstatu, která je spojena s jednáním v rámci kybergroomingu. Nutno zdůraznit, že zmíněné jednání, které je klasifikováno jako trestný čin, je vždy protiprávní. Na stranu druhou ne každé protiprávní jednání je naopak trestným činem. Aby mohlo být protiprávní jednání zároveň klasifikováno jako trestný čin, musí být pro společnost nebezpečné a jeho znaky musí být uvedeny v trestním zákoně. Velmi důležité je, aby ochrana dětí měla vždy přednost před zákony na ochranu osobních údajů, tak jak to nese ve svých stanovách Evropská unie.²⁹

Útoky proti mládeži se vyznačují různou měrou závažnosti a na jejím základě pak musí právo adekvátně reagovat. Chromý³⁰ upozorňuje na stěžejní bod trestně právní ochrany dětí, kterým je fakt, že se tato ochrana mládeži přiznává i v případech, kde s ní tyto osoby nesouhlasí. Dle Chromého³¹ se zde „objevuje subjektivní ambivalence v tom, že z pohledu dětí a mládeže mohou být protiprávní jednání vůči nim namířená vnímána jimi samotnými jako akceptovatelná, vítaná anebo dokonce jimi samotnými iniciovaná“. Mitlöhner³² konstatuje, že platné legislativě České republiky je téměř u všech trestných činů spáchaných v souvislosti s lidskou sexualitou, v našem

---

²⁹ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu *Ochrana dětí před cestujícími sexuálními delikventy* [online]. 23.12.2009 [cit. 2013-02-14]. Dostupný z WWW: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:317:0043:0048:CS:PDF>>. s. 47.

³⁰ CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita páchaná na mládeži: aktuální jevy a nová právní úprava v České republice*. 1. vyd. Praha: Linde, 2010, 239 s. Právo (ANAG). ISBN 978-807-2018-253. s. 85

³¹ CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita páchaná na mládeži: aktuální jevy a nová právní úprava v České republice*. 1. vyd. Praha: Linde, 2010, 239 s. Právo (ANAG). ISBN 978-807-2018-253.

³² MITLÖHNER, Miroslav. *Erotika a paragrafy: aktuální jevy a nová právní úprava v České republice*. Vyd. 1. Praha: Grada Pub., 1999, 239 s. Právo (ANAG). ISBN 80-716-9691-9. s. 23

případě sexuálníím jednáním se zaměřením na děti a mladistvé, uložení trestu odnětí svobody jako jediného druhu trestu.

Platná legislativa naší země by se měla zaměřit na problematiku samotného jednání v rámci kybergroomingu, neboť jde o jasný závazek státu zabránit těmto činnostem ještě dříve, než se přenesou z virtuálního světa do světa reálného. Je nediskutabilní, že tento boj musí svádět i poskytovatelé informačních a komunikačních služeb, kteří jsou v mnoha případech první zastávkou při jednání, jakým je kybergrooming. Nový systém legislativy by tak mohl změnit celou dynamiku trestné činnosti v kybernetickém světě.³³

---

³³ KANTOROVÁ. *Kybergrooming jako nebezpečný jev on-line komunikace v ČR: Diplomová práce*. Brno, 2011. Dostupné z: is.muni.cz/th/.../ff.../Diplomova_prace_-_Katerina_Kantorova.docx

EMPIRICKÁ ČÁST

6 INTERVIEW S OBĚTÍ KYBERGROOMINGU

V mém okolí je 9ti léta dívka, která si přímo s takovým mužem se špatnými úmysly dopisovala. Jedná se o dceru mých přátel, ti mi umožnili s jejich dcerou udělat malý rozhovor. Poté jsme si všichni na toto téma povídali. Naštěstí dívenka, které budeme říkat třeba Gábinka, má velice hezký vztah s rodiči. Možná i díky tomu k žádnému vážnému ohrožení dítěte nedošlo. S rodiči jsem si také povídala o tom, proč komunikaci muže s jejich dcerou nenahlásili na Policii České republiky. Prý komunikaci ukončil otec dívky a útočník pak už dívku nekontaktoval... Neznamená však, že pokud už nekontaktoval Gábinku, u které byla komunikace zjištěna a řešena rodiči, nemohl kontaktovat jiné děti. Domnívám se, že rodiče případ Gábinka vs. muž řešili správně. Avšak situaci muž vs. ostatní okolí podstatně podcenili. Jak taková konverzace probíhala, to se vám budu snažit naznačit...

1. Jak jste se seznámili?

Přes Lide.cz

2. Proč jste si psali? Jak dlouho?

Protože jsem byla doma sama, když jsem přišla ze školy a rodiče byli v práci. Vždycky než jsem šla do hudebky, tak jsem si tam psala s holkama. Ze třídy i s jinýma. Třeba jinýho města. Napsal, že chodí do 5. třídy, a že má taky doma čivavu. Pak řekl, abychom si psali přes ICQ, protože na „Lidé.cz“ je to blbý. Ale, že na Facebook má zaracha. Psali jsme si asi 2 měsíce, ale ne každý den.

3. Věděla jsi kolik je osobě na druhé straně?

Ne, ale pak třeba neznal slova nebo věci co my ano, tak mi to bylo divný.

4. Věděla jsi jak vypadá?

Psal, že má zablokovaný Facebook, kvůli jeho mamince... Že se s ní hodně hádá a že je rád, že má mě, že si můžeme povídat... Že má velkou firmu, a že je často doma sám.

5. Chtěl po Tobě poslat Tvé fotky nebo komunikovat přes webkameru?

Jo, protože prý chtěl vidět, jestli jsem i tak hezká, když si tak fajn píšeme. Že o prázdninách pojede do Ameriky s mamkou, a že mi tam něco koupí...

6. Napsal někdy, že by Tě chtěl vidět osobně?

Ano, ale až o prázdninách. Protože přes rok musel chodit na tréninky a taky do školy.

7. Jak a kdy jsi začala mít pocit, že to není kluk stejně starý jako Ty?

Když pořád říkal, že má zablokovaný facebook. Že mu nejde webkamera. Pak třeba psal, ať mu pošlu pusu a tak. To se mi nelíbilo, když jsem ho ani neviděla.

8. Řekla jsi to rodičům? Jak reagovali?

Jednou jsem si s nim psala večer a maminka přišla do pokojíku a koukala na to. Tak se zeptala, kdo chce vědět, jestli ho mám ráda. Tak jsem ji to ukázala. Ta to řekla tatškovi a tatka mu něco napsal a pak už nenapsal...

9. Jsi už na internetu opatrnější?

Jo, už píšu jen kamarádům nebo u kterých vidím fotku.

10. Víš, co se mohlo stát, kdybys s tím pánem šla ven?

Ublížit mi. Třeba mě někam odvést a zavřít.

7 KAZUISTIKY

Kazuistika č. 1

Tento případ se odehrál v USA. Čtrnáctiletá žákyně dostala od svých rodičů dárek – nový počítač. Po dvou měsících používání internetu se seznámila s dospělým mužem, se kterým chatovala a udržovala e-mailovou korespondenci. Když se o tom její rodiče dozvěděli, učinili řadu kroků, aby tomuto kontaktu zabránili – odstranili od počítače klávesnici, monitorovali poštu a telefonní hovory, navštívili s dcerou poradnu. Bohužel, kontakt žákyně s dospělým mužem pokračoval prostřednictvím mobilního telefonu, který žákyni útočník poslal. Po několika měsících dívka zmizela z domova. Když policie prohledala její počítač, objevila řadu e-mailů, které je přivedly až k síti pedofilů, komunikujících mezi Evropou a USA. Pedofilní uživatel z Řecka si díky této síti „objednal“ nezletilou dívku z USA, zabezpečil falešný pas a poskytl finance na transport dívky z USA do Evropy – do Řecka. Po pěti měsících bylo dítě navraceno rodičům. Nejprve dívka tvrdila, že pedofilního groomera miluje a zbožňuje, avšak po rozsáhlé terapeutické léčbě si začala vzpomínat na detaily sexuálního a fyzického mučení, začala mít sebevražedné sklony a bylo nutné ji hospitalizovat na psychiatrické klinice. Dívka se postupně zotavovala, ale její zkušenosti a trauma ji budou provázet po zbytek života.³⁴

Kazuistika č. 2

Velká Británie nebyla výjimkou, a to poté co moderátor a DJ jednoho britského rádia kontaktoval dvě čtrnáctileté šolačky prostřednictvím instant messengeru (MSN, ICQ) a navázal s nimi kontakt. Prostřednictvím webové kamery s dívkami komunikoval, hrál s nimi svlékací poker, hovořil o sexu, realizoval různé neslušné aktivity. S dívkami se také setkal s úmyslem navázat sexuální kontakt, ke kterému nakonec nedošlo. Muž byl odsouzen na 1 rok vězení a po propuštění se musel zaregistrovat na deset let jako sexuální delikvent.³⁵

---

³⁴ E-bezpeci.cz [online]. [cit. 2013-02-06]. Dostupné z: <http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/112/35/lang,czech/>

³⁵ E-bezpeci.cz [online]. [cit. 2013-02-06]. Dostupné z: <http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/112/35/lang,czech/>

Kazuistika č. 3

Několika měsíční a mravenčí práci mají za sebou jeseničtí kriminalisté, kteří pátrali po identitě dvou mužů, kteří zneužívali nezletilou dívku prostřednictvím sociálních sítí. Oba dva, jak 43letý muž z Prahy, tak i 48letý muž z východních Čech, komunikovali prostřednictvím sociálních sítí s nezletilou dívkou z Jesenicka. Na tom by nebylo až tak nic podezřelého, ale oba dva po dívce požadovali, aby se před web kamerou svlékala a provozovala různé sexuální praktiky. Po internetu jí také zasílali nemravná videa, jak cizí, tak vlastní výroby. Toto vše činili i přesto, že znali věk dívky, který jim během jejich komunikace prozradila. Navíc si oba museli být jejího věku vědomi, protože ji opakovaně viděli přes web kameru. Od počátku muži dívce zatajovali svůj skutečný věk a tvrdili, že mají okolo 15let. V momentě, kdy dívka náhodou zjistila skutečnost a chtěla se vším skončit, nabízel jí mladší z mužů různé odměny. Aby je samozřejmě mohl doručit, potřeboval znát celé jméno i adresu. Dívka byla bohužel tak naivní a vše mu nadiktovala. Muž však zůstal pouze u slibů a nikdy jí nic neposlal.

A jak se o případu kriminalisté dozvěděli? První impulz byl od rodičů dívky, kteří na jejím počítači objevili podezřelou komunikaci. Kriminalisté hned začali pátrat po identitě obou mužů, což nebyla vůbec jednoduchá práce. Protože muži s dívkou komunikovali přes sociální síť Skype, která sídlí v Lucembursku, museli prvotní informace získat pomocí mezinárodní policejní spolupráce. Ale ani to nevedlo ke skutečné totožnosti pachatelů. Poté nastala pro policisty několikaměsíční podrobná práce, kdy museli vypátrat různé střípky informací, které nakonec poskládali a získali tak skutečná a reálná jména dvou pachatelů. Po ztotožnění byla u 43letého muže z Prahy nařízena domovní prohlídka, během níž byly zajištěny další stěžejní důkazy proti němu. Poté byl tento muž policisty zadržen.

Kriminalisté 43letému muži sdělili podezření ze spáchání přečinu svádění k pohlavnímu styku a ohrožování výchovy dítěte. Spis druhého podezřelého postoupili ke sloučení východočeským kolegům, kteří jej stíhají pro obdobnou trestnou činnost.³⁶

---

³⁶ <http://www.policie.cz/clanek/kybergrooming.aspx>

Kazuistika č. 4

Na osmadvacetiletého Jiřího Kadrnožku narazili redaktoři MF DNES na dětských diskusních stránkách, kde pod přezdívkou Jirzin napsal: "Najde se tady holka, která mi ho vy...?" (Následoval vulgární výraz pro uspokojení muže rukou.)

Redaktoři si s ním pak psali pod identitou jedenáctileté Terezy. Kadrnožka se zajímal o to, jak vyspělé už je její tělo. S domnělou dívkou vystupující jako Terezička⁴⁴ si nakonec smluvil schůzku, na kterou posléze přišel.

Když zjistil, že ve skutečnosti má schůzku s redaktory, utekl. Policie ho později dostihla na základě fotografie zveřejněné v novinách – poznala ho jeho bývalá kolegyně.

Původně za svůj prohřešek dostal Kadrnožka podmínku na dva roky, kterou mu soud později snížil na rok díky tomu, že dobrovolně chodil do sexuologické ordinace a léčil se.

Kadrnožka u soudů opakovaně tvrdil, že se považuje za nevinného, a jeho obhájce usiloval o naprosté zproštění viny. "Neměl jsem žádné postranní úmysly. Přihlásil jsem se na chat ze zvědavosti. Jednání lituji," prohlašoval Kadrnožka.³⁷

Kazuistika č. 5

K nejtragičtějším mediálně známým případům kybergroomingu patří kauza usvědčeného devianta Pavla Hovorky. Pavel Hovorka, vrátný v pražských tiskárnách, byl v roce 2008 odsouzen za pohlavní zneužívání, vydírání, svádění k pohlavnímu styku a ohrožování mravní výchovy mládeže. Trestné činy se týkaly 20 nezletilých chlapců, 8 z nich muž opravdu k sexuálnímu styku donutil. Byl odsouzen na 6,5 roku odnětí svobody (původní trest 8 let mu byl zmírněn u odvolacího soudu).

Soud vrátného Hovorku uznal vinným, že od roku 2005 do svého zatčení v roce 2007 zneužil dvě desítky nezletilých chlapců, které si vybíral z řad dětí z dětských domovů anebo je kontaktoval přes internetové seznamky (zejména na serveru Lide.cz), s některými také chatoval. Oběti lákal na fiktivní soutěž „Dítě VIP“, v rámci které vítězům sliboval, že stráví dva týdny v Praze a získají zajímavé soutěžní ceny.

Řadu obětí, které dorazily na osobní schůzku, přiměl k pohlavnímu styku. Za pohlavní styk dětem nabízel peníze, některé také vydíral. Zneužitě chlapce si fotografoval a natáčel videokamerou. Chlapcům pak hrozil, že vyrazí jejich

---

³⁷ *Nebudobet.cz* [online]. [cit. 2013-02-06]. Dostupné z: <http://www.nebudobet.cz/?page=kybergrooming>

homosexuální orientaci a zveřejní jejich nahé fotografie (některé mu za úplatu posílali, některé pořídil sám), pokud jej nebudou dále navštěvovat. Někteří se bránili, a tak je podle obžaloby znásilnil.

Z projevu státní zástupkyně

„Obžalovaný na rozkládacím lůžku ve vrátnici tiskárny, kde pracoval jako strážce, k poškozenému, kterého nejprve líbal po těle, přilehl zezadu, až dosáhl análního styku,“ popsala státní zástupkyně jeden z osmadvaceti Hovorkových trestných skutků. Protože si Hovorka své oběti často fotil, využíval toho k dalšímu setkávání s chlapci. „Vyhrožoval poškozenému, že dá okolí vědět o jeho homosexuální orientaci, aby ho přesvědčil k dalším stykům,“ dodala státní zástupkyně.“³⁸

Měli bychom si uvědomit, že tyto uvedené kazuistiky nejsou žádnou vzácností. O to závažnější je, že mnohé případy se vůbec nedostanou na světlo (reálného) světa. Měli bychom věnovat intenzivní a dostačující úsilí správné prevenci jak v rodinách, tak na školách.

---

³⁸ *Mediafax.nova.cz* [online]. [cit. 2013-02-06]. Dostupné z: <http://www.mediafax.cz/krimi/2814724-Za-zneuziti-dvaceti-chlapcu-pujde-Hovorka-na-osm-let-do-vezeni>

8 VYBRANÁ STATISTICKÁ DATA KRIMINALITY POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.

Ačkoli v současnosti platná právní úprava termín kybergrooming za samostatný trestný čin nepovažuje, může však naplňovat skutkovou podstatu řady trestných činů. Proto pro ilustraci uvádím statistické údaje ostatních trestných činů, které se staly v průběhu let 2009 až 2012 a mohou být kybergroomingu velmi blízké.

Rok sběru dat: 2009, 2010, 2011, 2012

Území: Česká republika

Znásilnění

Tabulka 1: Znásilnění

	2009	2010	2011	2012
Zjištěná	480	586	675	669
Objasněná	343	493	534	553
Zjištěno dodatečně	35	104	152	129

Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Sexuální nátlak

Tabulka 2: Sexuální nátlak

	2009	2010	2011	2012
Zjištěná	–	22	27	46
Objasněná	–	19	24	41
Zjištěno dodatečně	–	3	3	5

Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Pohlavní zneužívání v závislosti

Tabulka 3: Pohlavní zneužívání v závislosti

	2009	2010	2011	2012
Zjištěná	94	86	82	91
Objasněná	76	58	63	75
Zjištěno dodatečně	4	30	21	18

Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Pohlavní zneužívání ostatní

Tabulka 4: Pohlavní zneužívání ostatní

	2009	2010	2011	2012
Zjištěná	732	643	672	604
Objasněná	539	531	533	503
Zjištěno dodatečně	45	114	146	111

Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Ostatní pohlavní úchytky

Tabulka 5: Ostatní pohlavní úchytky

	2009	2010	2011	2012
Zjištěná	152	146	211	218
Objasněná	104	136	186	205
Zjištěno dodatečně	4	11	26	14

Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Šíření pornografie

Tabulka 6: Šíření pornografie

	2009	2010	2011	2012
Zjištěná	–	88	77	35
Objasněná	–	78	68	31
Zjištěno dodatečně	–	12	11	4

Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Soulož mezi příbuznými

Tabulka 7: Soulož mezi příbuznými

	2009	2010	2011	2012
Zjištěná	2	10	6	7
Objasněná	2	7	6	4
Zjištěno dodatečně	0	3	0	3

Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Ostatní mravnostní trestné činy

Tabulka 8: Ostatní mravnostní trestné činy

	2009	2010	2011	2012
Zjištěná	59	164	260	212
Objasněná	50	124	191	159
Zjištěno dodatečně	4	42	73	59

Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

Mravnostní činy celkem

Tabulka 9: Mravnostní činy celkem

2009	2010	2011	2012
1 730	1 811	2 086	1 981

Zdroj: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

9 NÁVRHY OPATŘENÍ

Na základě osobního bádání v pramenech literatury a svými úsudky se pokusím navrhnout konkrétní opatření, jež by prospěla ke zlepšení současného stavu kybergroomingu a přispěla k eliminaci rizik.

Legislativní úprava

V první řadě bychom měli zvažovat systémová opatření a zakotvení pojmu „Kybergrooming“ v právním řádu České republiky. Stanovit přesné definice, nezákonného jednání s použitím informačních a komunikačních technologií. Tím, že neexistují zákony týkající se kybergroomingu, nemají policie ani jiné zainteresované instituce šanci případy šetřit natož trestat.

Rodina jako místo prevence

„Mít domov znamená být součástí vztahového systému, ve kterém zažíváme bezpodmínečné přijetí, kde jsme přijímáni a milováni a kde sami můžeme milovat“³⁹

Při eliminaci rizik kybergroomingu hraje rodina a rodičovská ochrana velice důležitou roli. Můžeme možná tvrdit, že tu nejzásadnější. Děti potřebují rodinou podporu, ochranu, místo, kde se cítí doma, péči, ale také na druhé straně pevné a jasné hranice. Správný výchovný styl by měl být součástí prevence kriminality. Nedílnou součástí výchovy by mělo být v každé rodině povídání a vyprávění.

Volnočasové aktivity dětí

Děti by měly mít zařazeny do svého vázaného času také kroužky a povinnosti přiměřené svému věku. Volný čas by měly trávit také společně s rodiči, ať už formou výletů či hraní společenských her.

Práce s obětí

Pokud se dítě ocitlo v postavení oběti, měli bychom mu okamžitě věnovat přiměřenou pozornost a péči. Rozhodně jeho domněnky nezlehčovat či dokonce zavrňovat. Děti se jsou často agresory zastrašováni nebo ujišťováni, že jim nikdo

---

³⁹ *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Vyd. 1. Editor Kateřina Vágnerová. Praha: Portál, 2009, 147 s. ISBN 978-807-3676-117.

neuvěří. Celkově je jejich sebevědomí snižené, takže se bojí o svém trápení s někým mluvit. Také mají obavy, že pokud se doma rodičům nebo ve škole učitelům svěří, celou situaci to jen zhorší.

S obětí, na které je největší psychické zatížení, se pracuje jen při výslechu, který nebývá diskrétní a neopakovatelný. Dle mého názoru by měla oběť okamžitě dostat kontakt na psychologickou poradnu a odborníky, kteří se danou problematikou zabývají a měla by mít na tuto službu automatický nárok. Pokud se takové nezákonné jednání projeví, všichni pracují ve většině případů pouze jen s agresorem.

Média

Jak už v úvodu mé práce naznačuji, svět informačních technologií a médií, nabízí stále pestřejší a dokonalejší možnosti. Děti všech věkových kategorií považují internet za „svůj vzor“. Proto bych apelovala na média, aby se staly jedním z pomocníků v léčbě kybergroomingu. V tomto směru se nabízí nepřeborné množství možností – informační letáky v učebnicích, časopisech. Reklamní spoty, mezi pořady pro děti a mládež. Informační panely na stránkách hojně navštěvovaných cílovou skupinou – Facebook.com, Lide.cz, Wikipedie, a další.

Server Seznam.cz vydal ve spolupráci s Policií ČR, ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy, Nadací naše dítě, Internet helpline, Služba kriminální policie a vyšetřování film „Seznam se bezpečně“. V něm reportér Mirek Vaňura a člen týmu Seznam.cz a Lidé.cz ukazují případy kybergroomingu. Dávají rady, jak se bezpečně seznamovat přes internet, ale také ukazují případy, které bohužel skončily tragicky. Důležité je tedy mluvit o tom, co se stalo a nestydět se, i kdyby to znamenalo, že se člověk musí přiznat k nepříjemným věcem. Nebát se jít na policii.⁴⁰

O projektu

V jednotlivých příbězích prvního dílu ukazujeme rizika anonymního seznamování. Příběh o Andree, která byla na schůzce násilně znásilněna, nebo příběh malé Moniky, která si dopisovala s pedofilem. Co vše se může stát, pokud děti poskytnou své intimní fotografie? Jaké to je být vydírán a že jsou i případy, které končí

---

⁴⁰ PEŠOUTOVÁ, IVA. 2010. DĚTI A MASMÉDIA – KYBERŠIKANA, KYBERSTALKING A JINÁ NEBEZPEČÍ INTERNETU. *Diplomová práce*. OLOMOUC : autor neznámý, 2010.

tragicky. Druhý díl upozorňuje na vzrůstající problém tzv. sociálního inženýrství a dětskou prostituci. Připomene dětem, že na internetu je vše věčné. Na DVD se můžete blíže seznámit i s projektem „Moje ID“ na ochranu identit.

V rámci projektu byly natočeny krátké vzdělávací videospoty připravené s Divadlem v Dlouhé pod názvem "Křečci v síti", které shrnují tzv. „Desatero bezpečného internetu“. Pro práci s nimi byla vytvořena pracovní příručka určená pedagogům, která navrhuje, jak s videy hraných scének zacházet v rámci vzdělávání dětí. Videá mohou vidět i mladší děti. Záleží pouze na vlastním úsudku.

V neposlední řadě byla sepsána kompletní metodická příručka o nástrahách na internetu se spoustou příkladů a rad určených pedagogům a rodičům.

Historie projektu

Na sociálních sítích největšího českého portálu Seznam.cz bylo možné pozorovat rizika, která ohrožují jejich uživatele. Proto se produktový manažer těchto služeb začal více zajímat obecně o komunikaci lidí na internetu a možné hrozby a nebezpečí, která jim hrozí.

Koncem roku 2008 pořádal Seznam.cz ve Švandově divadle v Praze konferenci pro učitele, která mimo jiné účastníkům přiblížila rizika, s nimiž se mohou děti setkat na internetu. O akci byl velký zájem a měla nečekaný úspěch. Proto jsme se rozhodli, že o bezpečnosti na internetu natočíme film, který by mohl zasáhnout širší skupinu lidí a nejvíce ohrožených - dětí. Pár týdnů uteklo a 10. dubna 2009 zazněla poslední klapka prvního dílu „Seznam se bezpečně I“. Od té doby se leccos na internetu změnilo a první díl dokumentárně vzdělávacího filmu dostal po třech letech pokračování. Druhý díl Seznam se bezpečně! 2, byl představen v březnu 2012. Mimo jiné se zabývá otázkou, jestli se nejčastější oběti, děti, nestaly i částečně pachatelé. Poukazuje na největší hrozbu sociálních sítí tzv. sociální inženýrství a dětskou prostituci. Zároveň otevírá téma, že kyberšikana je přeceňovaný problém a mýtus.

Cíl projektu

Film je určen dětem ve věku 10 – 16 let, jejich rodičům a pedagogům. První i druhý díl získal záštitu MŠMT ČR a byl distribuován do všech základních škol v České

republice. Oběma díly filmu, které poukazují na odvrácenou tvář internetu, provází diváky Mirek Vaňura, autor pořadu „112, V ohrožení“ na TV Nova.

Cílem filmů je upozornit na nebezpečí skrytá za nejrůznějšími identitami na internetu a naučit děti řešit situace, do kterých se mohou dostat.⁴¹

„Ke zdravé atmosféře na internetu může však přispět každý!“

---

⁴¹ SEZNAM.CZ. 1996-2011. WWW.SEZNAM.CZ. [Online] 1996-2011. [Citace: 23. březen 2012.] <http://www.seznamsebezpecne.cz/o-projektu>.

V rámci dotazování jsem spolupracovala s řadou odborníků, přes kriminalitu, jak na krajské, tak i celostátní úrovni. Také jim patří velké díky, za to, že jsem se začala více orientovat v dané problematice. Bohužel se všichni oslovení odborníci shodovali na stejném názoru: „ Je špatné, že kybergrooming není zakotven v našem trestním zákoníku...“ Pan Ing. Karel Giampaoli, manažer prevence kriminality Ústeckého kraje.z Krajského úřadu, spatřuje tento problém také v tom, že Odbor sociálně-právní ochrany dětí nemá kompetence ani nástroje k řešení případů kybergroomingu.

Dále díky kontaktu poskytnutému od pana Dr. Čedíka, který působí jako etoped a psychoterapeut v SPC a je blízký spolupracovník s Dr. Michalem Kolářem, jsem mohla kontaktovat pana mjr. Mgr. Václava Píseckého z Krajského ředitelství PČR - HI. města Prahy, služby kriminální policie a vyšetřování, odbor analytiky - oddělení informační kriminality v domnění, že by mi mohly být poskytnuty statistické údaje ohledně vyšetřování kybergroomingu nebo oblasti internetové kriminality. Od pana Píseckého se mi dostala stejná zpráva jako u předešlých specialistů. „ Statistiky ohledně kybergroomingu jsou interní informace našich oddělení“ a dodává: „Oficiální žádné nejsou... Stejná situace bude i ve zbytku republiky, neboť nejen v oblasti informační kriminality má Praha největší nápad trestné činnosti.“

Je šokující, že případy kybernetického obtěžování se opravdu dějí, ale nikde nejsou vyšetřovány a evidovány. Zřejmé je to také z odpovědí pana Píseckého: „Služba Lide.cz v uplynulém roce zablokovala asi 300 uživatelských účtů při podezření na chování jako je šikana, obtěžování atd. V oblasti lákání sexuálních materiálů od dětí jich bylo zablokováno přes 4000. Dalšíh 2000 účtů bylo zablokováno za podvodné informace a pokusy o lákání finančních prostředků. Tyto data pochází ze vzorku asi 150.000 účtů na službě Lide.cz“

Pan mjr. Mgr. Václav Písecký se také podílel na projektu „Seznam se bezpečně“, které se věnuji v kapitole Návrhy opatření – média.

ZÁVĚR

Jaká je tedy perspektivní linie kvalitního užívání moderních technologií? Řešení osobně spatřuji ve zvýšení informovanosti veřejnosti prostřednictvím médií a zainteresovaných institucí formou školení. Tato problematika vyžaduje, aby se nad ní lidé neustále zamýšleli, aby se učili usměrňovat své počínání právě s ohledem na děti a jejich práva. Specifické primární prevenci se dle mého názoru věnuje velmi málo pozornosti. Ve většině případů se totiž stává, že rodiče, škola, policie nebo orgán sociálně - právní ochrany dětí nejsou s případem vůbec seznámeni.

Můžeme s určitostí předpokládat, že se strmým nárůstem počtu používání informačních a komunikačních technologií bude nevhodného chování přibývat. Proto bych chtěla apelovat na rodiče, aby se věnovali svým dětem a zabránili tomu, aby kybergrooming jakýmkoli způsobem vstoupil do jejich života. Dovolte mi, také požádat pedagogy, aby v čase, kdy zastupují roli rodičů, věnovali dětem nejen náležitou osvětu, ale také kontrolu. A v neposlední řadě na zákonodárce, aby co nejdříve zakotvili pojem kyberšikana v české legislativě.

Na mojí bakalářskou práci by se dalo navázat dalšími průzkumy jako je například rozeslání dotazníků cíleně zaměřených na znalost pojmu „kybergrooming“, osobám, které mají v kompetenci tvořit a navrhovat legislativu, protože i ti svými pravomocemi a připomínkami mohou přispět k léčbě kybergroomingu. Kybergrooming je velkým problémem současné doby nejen v České republice, ale také v řadě ostatních zemí, z nichž mnohé již přijaly nové zákony a různá bezpečnostní opatření.

Své znalosti jsem nečerpala pouze z knih vztahujících se k danému tématu a z internetových zdrojů, ale jelikož je kybergrooming jedno z mála probádaných témat, oslovila jsem také řadu odborníků z dané oblasti. S úctou mohu jmenovat pana Ing. Karla Giampaoliho, manažera prevence kriminality Ústeckého kraje z Krajského úřadu; Paní por. Ing. Bc. Janu Matonohovou z Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje, dále pana Dr. Čedíka, etopeda a psychoterapeuta v SPC, který mi poskytl velmi cenný kontakt na pana mjr. Mgr. Václava Píseckého z Krajského ředitelství PČR - HI. města Prahy, služby kriminální policie a vyšetřování, odbor analytiky - oddělení informační kriminality.

Mým záměrem bylo alespoň částečně odpovědět na otázky kolem kybergroomingu a navrhnout praktické rady a opatření pro předcházení vzniku nebezpečí. Nesmírně důležité je však rozpoznat příznaky kybergroomingu v čas, což může rozhodnout o mnohém.

„Technologie nejsou špatné, špatní jsou jen lidé,
kteří je používají se zlým úmyslem.“

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ČÍRTKOVÁ, Ludmila a Petra VITOUŠOVÁ. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese.* Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 191 s. ISBN 978-802-4720-142.

DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., MATĚJČEK, Z. a kol. (1995). *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě.* Praha: Grada Publishing

DUNOVSKÝ, Jiří. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly.* Vyd. 1. Praha: Grada Pub., 1999, 279 p. ISBN 80-716-9254-9.

HROMKOVÁ, Dana. *Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci.* 4., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2012, 69, xi s. ISBN 978-80-7452-024-2.

CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita páchaná na mládeži: aktuální jevy a nová právní úprava v České republice.* 1. vyd. Praha: Linde, 2010, 239 s. Právo (ANAG). ISBN 978-807-2018-253

CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita páchaná na mládeži: aktuální jevy a nová právní úprava v České republice.* 1. vyd. Praha: Linde, 2010, 239 s. Právo (ANAG). ISBN 978-807-2018-253

KANTOROVÁ. *Kybergrooming jako nebezpečný jev on-line komunikace v ČR: Diplomová práce.* Brno, 2011. Dostupné z: is.muni.cz/th/.../ff.../Diplomova_prace_-_Katerina_Kantorova.docx

KARLOVA UNIVERZITA. 1996. **VELKÝ SOCIOLOGICKÝ SLOVNÍK.** PRAHA : KAROLINUM, 1996. Sv. sV. II. ISBN 80-7184-1641

Kyberšikana a její prevence: příručka pro učitele [online]. Vyd. 1. Editor Aleš Kavalír. Plzeň: Pro město Plzeň zpracovala společnost Člověk v tísni, pobočka Plzeň, 2009, 104 s. [cit. 2013-03-05]. ISBN 978-80-86961-78-1.

LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie.* 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 1998, 343 s., obr. ISBN 80-716-9195-X.

Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče. Vyd. 1. Editor Kateřina Vágnerová. Praha: Portál, 2009, 147 s. ISBN 978-807-3676-117.

MITLÖHNER, Miroslav. *Erotika a paragrafy: aktuální jevy a nová právní úprava v České republice.* Vyd. 1. Praha: Grada Pub., 1999, 239 s. Právo (ANAG). ISBN 80-716-9691-9

PEŠOVÁ, Ilona a Miroslav ŠAMALÍK. *Poradenská psychologie pro děti a mládež.* Vyd. 1. Praha: Grada, 2006, 150 s. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1216-4.

ŠMAHEL, David. *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi.* Praha: Triton, 2003, 158 s. Psychologická setkávání, sv. 6. ISBN 80-725-4360-1.

Trestní zákoník a trestní řád: úplné znění k 1.1.2010. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2009, 423 s. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-561-0.

VANÍČKOVÁ, Eva. *Sexuální násilí na dětech: výskyt, podoby, diagnostika, terapie, prevence.* Vyd. 1. Praha: Portál, 1999, 118 s. ISBN 80-717-8286-6.

WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání dětí.* Vyd. 1. Praha: Grada, 2005, 264 s. Psyché (Grada Publishing). ISBN 80-247-0929-5.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

ERB, Helmut H. *Násilí ve škole a jak mu čelit.* 1. vyd. Praha: Amulet, 2000, 126 s. Alfabeta. ISBN 80-862-9922-8.

Seznam použitých internetových zdrojů

BRENNER, Susan W. *Boalt.org: Is There Such a Thing as "Virtual Crime"?* [online]. [cit. 2013-01-11]. Dostupné z: <http://www.boalt.org/CCLR/v4/v4brenner.htm>

Coolnet.cz [online]. [cit. 2013-01-04]. Dostupné z: <http://www.coolnet.cz/internet.php>

Ditenauteku.ic.cz [online]. [cit. 2012-12-09]. Dostupné z: <http://www.ditenauteku.ic.cz/44can.html>

E-bezpeci.cz [online]. [cit. 2013-02-06]. Dostupné z: <http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/112/35/lang,czech/>

Kybersikana.eu [online]. [cit. 2013-01-10]. Dostupné z: <http://www.kybersikana.eu/2010/12/kybergrooming.html>

Mediafax.nova.cz [online]. [cit. 2013-02-06]. Dostupné z: <http://www.mediafax.cz/krimi/2814724-Za-zneuziti-dvaceti-chlapcu-pujde-Hovorka-na-osm-let-do-vezeni>

Nebudobet.cz [online]. [cit. 2013-01-09]. Dostupné z:

<http://www.nebudobet.cz/?page=kybergrooming>

PHDR. KOLÁŘ. *Net story: příběhy ze světa internetu: Příběhy ze světa internetu* [online]. [cit. 2013-02-11].

Policie ČR policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx

Policie ČR, policie.cz/clanek/kybergrooming.aspx

portal.cz [online]. [cit. 2012-12-09]. Dostupné z:

<http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=4150>

Saferinternet.cz [online]. [cit. 2013-01-09]. Dostupné z:

<http://www.saferinternet.cz/pro-rodice/sexting-kybergrooming>

SEZNAM.CZ. 1996-2011. WWW.SEZNAM.CZ. [Online] 1996-2011. [Citace: 23. březen 2012.] <http://www.seznamsebezpecne.cz/o-projektu>.

Slovník-cizích-slov.abz.cz [online]. [cit. 2013-01-09]. Dostupné z: http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&cizi_slovo=server

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Ochrana dětí před cestujícími sexuálními delikventy [online]. 23.12.2009 [cit. 2013-02-14]. Dostupný z WWW:

<<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:317:0043:0048:CS:PDF>>.

Seznam ostatních zdrojů

BRABCOVÁ, Adéla. *Kyberšikana a její prevence*. Varnsdorf, 2012.

PEŠOUTOVÁ, IVA. 2010. DĚTI A MASMÉDIA – KYBERŠIKANA, KYBERSTALKING A JINÁ NEBEZPEČÍ INTERNETU. *Diplomová práce*. OLOMOUC : autor neznámý, 2010.

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam tabulek

TABULKA 1: Z násilnání.....	38
TABULKA 2: Sexuální nátlak.....	38
TABULKA 3: Pohlavní zneužívání v závislosti.....	39
TABULKA 4: Pohlavní zneužívání ostatní.....	39
TABULKA 5: Ostatní pohlavní úchyly.....	39
TABULKA 6: Šíření pornografie.....	40
TABULKA 7: Soulož mezi příbuznými.....	40
TABULKA 8: Ostatní mravnostní trestné činy.....	40
TABULKA 9: Mravnostní činy celkem.....	41

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Adéla Brabcová

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: Prezenční studium

Název práce: Kybergroomig

Rok: 2013

Počet stran textu bez příloh: 52

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 17

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 13

Počet ostatních zdrojů: 2

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jiří Víšek, CSc.